

Ahmed-i Dâî'ye Atfedilen *Yüz Hadis Tercümesi* Üzerine

Abdülbaki ÇETİN*

Ahmed-i Dâî'ye Atfedilen *Yüz Hadis Tercümesi* Üzerine

Ahmed-i Dâî, XIV. yüz yılın sonlarıyla XV. yüz yılın başlarında yaşamış bir müelliftir. Altısı manzum sekizi mensur olmak üzereş on dört eseri bilinmektedir. Bunlardan biri de *Yüz Hadis Tercümesi*'dir. Bu makalede Ahmed-i Dâî'ye ait olduğu iddia edilen *Yüz Hadis Tercümesi*'nin Erzurumlu Mustafa Darîr'in *Yüz Hadis Yüz Hikâye* adıyla bilinen eserinin bir nüshası olduğu ortaya konmuş ve eserin iki yeni nüshası haber verilmiştir.

Anahtar Kelimeler Ahmed-i Dâî, Yüz Hadis Tercümesi, Mustafa Darîr, Yüz Hadis Yüz Hikâye, Eski Anadolu Türkçesi.

On Translation of One Hundred Hadiths Attributed to Ahmed-i Dai

Ahmed-i Dai is a poet who lived at the end of the 14th century and the beginning of the 15th century. He has written fourteen works. Six of them are poetic and eight of them are prose works. One of them is "Translation of One Hundred Hadiths." This article determines that the manuscript, belived to be Ahmed-i Dai's Translation of One Hundred Hadiths, is indeed a copy of Mustafa Darir's One Hundred Hadiths One Hundred Stories. In addition two new manuscripts of the work are introduced.

Key Words. Ahmed-i Dai, Translation of One Hundred Hadiths, Mustafa Darir, One Hundred Hadiths One Hundred Stories, Old Anatolian Turkish.

* Yard. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi. abdcetin@hotmail.com

Ahmed-i Dâî, 14. yüzyılın ikinci yarısı ile 15. yüzyılın ilk yarısında yaşamış velûd bir müelliftir. Hakkında etraflı bir araştırma yapan İsmail Hikmet Ertaylan, “eserleri, zamanın şâir ve âlimlerinden hiç birinde görülmemiş derecede çoktur. Bunlar zamanın râiç olan bütün ilimlerinden bahsedecek kadar çeşitlidir.”¹ diyerek onu manzum onu da mensur olmak üzere “Ahmed-i Dâî'nin eserleri” başlığı altında sırasıyla şu yirmi eseri sayar:

Manzum olanlar:

1. Esrârname, 2. Tefsir Tercümesi Manzum Mukaddimesi, 3. Türkçe Dîvânı, 4. Câmâbnâme Tercümesi, 5. Çengname, 6. ‘Ukûdü’l-Cevâhir, 7. Farsça Dîvânı, 8. Mutâyebât, 9. Mansûrnâme Tercümesi, 10. Vasiyyet-i Nûşîrvân.

Mensur Olanlar:

1. Ebu'l-Leys-i Semerkandî Tefsiri Tercümesi, 2. Eşkâl-i Nasîr-i Tûsî Tercümesi, 3. Tezkiretü'l-Evliya Tercümesi, 4. Teressül, 5. Ta'bîrnâme Tercümesi, 6. Cinân-ı Cenân, 7. Sirâcü'l-Kulûb, 8. Tıbb-ı Nebevî Tercümesi, 9. Miftâhü'l-Cennet, 10. Vesîletü'l-Mülûk li-Ehli's-Sülûk.²

Manzum olanlardan *Esrârname* ile *Mansûrnâme*'nin Ahmed-i Dâî'ye aidiyeti hakkında kesin bir şey söylemek güçtür. Ertaylan'ın, “dillerde dolaşan adını duyabildik”³, “mevcudiyeti rivayetini işittik”⁴ dediği bu iki eser, aradan geçen yarım yüzyıldan fazla zamana rağmen bulunamamıştır.⁵ *Mutâyebât*'in ise müstakil bir eser olmadığı anlaşılmıştır.⁶

Mensur olanlardan *Cinân-ı Cenân*'in Muhammed bin Hacı İvaz el-Müfessir'in eseri olduğu kesinlik kazanmıştır.⁷ “*Sirâcü'l-kulûb*'da ise *Dâî'nin adı geçmemektedir. Oysa Dâî, bütün eserlerinde adını zikreden bir şairdir. Bundan dolayı bu eserin de ona ait olmadığı söylenebilir.*”⁸

¹ İsmail Hikmet Ertaylan, *Ahmed-i Dâî Hayatı ve Eserleri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İst. 1952, s. 65, 139.

² Ertaylan, age. s. 65-191.

³ Ertaylan, age. s. 65.

⁴ Ertaylan, age. s. 126.

⁵ Bodleian Library'de 2168 numarada müellifi ve telif tarihi belli olmayan Türkçe manzum bir *Mansurname* bulunmaktadır. bk. Günay KUT, *Supplementary Catalogue of Turkish Manuscripts in the Bodleian Library: with reprint of the 1930 catalogue by H. Ethé*, Oxford University Press, Oxford, 2003, s. 284. (Sıra no: 130).

⁶ Tunca Kortantamer, “Ahmed-i Dâî'nin ‘Mutâyebât’ Adıyla Tanınan Eseri Üzerine” *Türkoloji Dergisi*, Ank., 1977, C. VII, s. 137-147. Aynı makale: a.mlf., *Eski Türk Edebiyatı -Makaleler-*, Akçağ Yay., Ank., 1993, s. 77-87.

⁷ Esat Coşan, “XV. Asırdan Türkçe Dinî Bir Eser Cinânü'l-Cenân” *İslâm Düşüncesi*, İst. 1967, C. 1, S. 4, s. 245-248; aynı makale (çok az değişikliklerle ve Halil Necatioğlu (“Esat Coşan”, A.Ç.) imzasıyla), “XV. Asırdan Türkçe Bir Dinî Eser Cinânü'l-Cenân” *İslâm*, Ank. 1984, C. 2, S. 13, s. 58-60.

⁸ Günay Kut, “Ahmed-i Dâî” mad. *DIA*, II/58, İst. 1989.

Bunlardan başka zaman zaman bilim adamlarınca Ahmed-i Dâî'ye ait olduğu iddiasıyla başka eserler de zikredilmiştir: Muhtasar,⁹ Cevâhirü'l-Maânî¹⁰ ve Yüz Hadis Tercümesi.¹¹

Ahmed-i Dâî'ye atfedilen *Cevâhirü'l-Maânî* adındaki iki yazmanın Hızır bin Yakub'un aynı adlı eserinin nüshaları olduğu kesinleşmiştir.¹²

Ahmed-i Dâî'nin *Yüz Hadis Tercümesi* adında bir eserinin varlığını ilk haber veren Gönül A.Tekin olmuştur. Tekin, *Çengnâme* üzerindeki çalışmasında Ahmed-i Dâî'nin eserlerini sayarken mensur eserlerinin dokuzuncusu olarak "*Yüz Hadis çevirisi*"ne yer verir:

"Ahmed-i Dâî'nin şimdiye kadar bilinmeyen bir eseridir. Bu eserin şimdilik bilinen tek yazması Süleymaniye Kütüphanesinde bulunmaktadır (Sül. Pertevniyal, No. 438). Yazmanın 1^b-122^b varakları arasında Muhammed ibn-i Hacı İvaz'ın Cinân-ı cenân'ı, 122^b-235^a varakları arasında da yine aynı el yazısıyla Ahmed-i Dâî'nin adı geçen eseri yer almıştır. Eser başlıksızdır; 123^a şu şekilde başlamaktadır: "bilgil kim beylerden bir ulu devletlü ve yüce himmetlü 'ilmile rağbetle ve ulemâya 'izzetlü 'adlile mevşûf ve bezlile ma'rûf bu Dâ'î'ye işâret buyurdı kim ol 'âlemler fâhri ve âdemler serveri ve veliler kıblesi ve nebiler Ka'besi Muḥammed Muşṭafâ ḥazretinüñ ḥadîs-i şerîflerinden bir kaç ḥadîs yaz ki dem-be-dem muṭâla'a idevüz, göñlümüz nûri arta didi. Bu za'îf kul daḥi ol işâretile tuḥfe-i Mekkî ḥadîslerinden yüz ḥadîs ve yüz ḥikâyet yazdı. Ümîddür ki ḳabûl göziyle baḳıla ve ihtiyâr dilile oḳınıla."

Diğer eserlerinin mukaddimelerinde görüldüğü gibi, Ahmed-i Dâî, bu eserin mukaddimesinde de eserinin konusu hakkında bilgi vermiş, fakat Tabirnâme ve Vesîlet-ül mülûk'da olduğu gibi sadece mahlasıyla kendini tanıtmıştır. Yine Vesîlet-ül mülûk'da yaptığı gibi eserini sunduğu "devletlü ve yüce himmetlü" diye zikrettiği şahsın kim olduğunu belirtmemiştir. Bu yüzden de Ahmed-i Dâî'nin bu eseri kimin emriyle ve hangi tarihte yazdığı anlaşılamamaktadır."¹³

Gönül A.Tekin'nin bilinen tek yazmasının Süleymaniye Kütüphanesi Pertevniyal 438 numarada kayıtlı olduğunu bildirdiği¹⁴ *Yüz Hadis Tercümesi*'nin Ahmed-i Dâî'ye aidiyetini bilim adamlarından kabul edenler olduğu gibi etmeyenler de vardır:

⁹ Kenan Akyüz, "Ahmed-i Dâî'nin Bilinmeyen Bir Eseri" *Türk Dili*, III/33, s. 525-528, Ank. 1954.

¹⁰ Zeki Kaymaz, Ahmed-i Dâî: *Cevâhirü'l-Ma'ânî (Inceleme-Metin-Sözlük)*, (Yayımlanmamış Doçentlik Tezi), Malatya 1997, IV+295+108 s.; a.mlf., "Ahmed-i Dâî'nin Bilinmeyen Bir Eseri: Cevâhirü'l-Maânî" VII. Milletler Arası Türkoloji Kongresine sunulmuş bildiri. (İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü 8-12 Kasım 1999); Kâzım Köktekin, "Ahmed-i Dâî'nin Cevâhirü'l-Maânî Adlı Eserinin Yeni Bir Yazması Üzerine", *İlmî Araştırmalar*, İst. 2001, S. 12, s. 143-152.

¹¹ Gönül Alpay, *Ahmed-i Dâî and His Çengnâme, An Old Ottoman Mesnevi*, Cambridge 1973, s. 17-18; a.mlf., (Gönül A.Tekin imzasıyla): *Ahmed-i Dâî: Çengnâme*, Cambridge 1992, s. 47-48.

¹² Abdülbaki Çetin, "Ahmed-i Dâî'ye Atfedilen Bir Eser: Cevâhirü'l-Maânî" *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Erzurum, 2003, S. 21, s. 309-322.

¹³ Gönül A.Tekin, *Ahmed-i Dâî: Çengnâme*, Cambridge, 1992, s. 47-48.

¹⁴ Tekin, age. s. 47 (286. dipnot).

Zeki Kaymaz¹⁵ ve Kemal Yavuz¹⁶ Ahmed-i Dâî'nin eserlerini sayarken *Yüz Hadis Tercümesi*'ne de yer verirler.

Günay Kut ve Mustafa Özkan ise *Yüz Hadis Tercümesi*'nin Ahmed-i Dâî'ye aidiyetini kabul etmezler:

Günay Kut "*Ahmed-i Dâî'ye mal edilen Yüz Hadis Tercümesi'nin kime ait olduğu belli değildir. (bu eserin yazması için bk. Süleymaniye Ktp., Pertevniyal, nr. 438, vr. 122^b-235^a).*"¹⁷ diyerek söz konusu eserin Ahmed-i Dâî'ye aidiyeti fikrine katılmadığı belirtir.

Mustafa Özkan'a göre de "*Ahmed-i Dâî'ye ait olduğu ifade edilen Yüz Hadis Tercümesi'nin kime ait olduğu belli değildir.*"¹⁸

Özkan, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi* isimli eserinde manzum yüz hadis çevirisi olan *Ferahname*'ye değinirken "*Bu konuda XIV. yüz yıl müelliflerinden Mustafa Darîr'in de Yüz Hadis Yüz Hikâye adlı mensur bir eseri vardır. (Bazı nüshaları için bk. Millet Ktp., Şer'iyye, nr. 1287/1-2; Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud, nr. 573/1)... Ayrıca Süleymaniye Kütüphanesi'nde Ahmed-i Dâî'ye isnat edilen bir Yüz Hadis Tercümesi daha vardır. (Bk. Süleymaniye Ktp., Pertevniyal, nr. 438, vr. 122^b-235^a)*"¹⁹ diyerek söz konusu *Yüz Hadis Tercümesi*'nin Ahmed-i Dâî'ye aidiyeti fikrine katılmadığını belirtir.

Süleymaniye Kütüphanesinde, serlevhası boş bırakılmış ve hiç bir yerinde müellif adı zikredilmemiş söz konusu yazmayı incelerken önemli bir husus dikkatimizi çekti: "*Yüz Hadis Tercümesi*" müellifin eserine verdiği bir isim değildi.

Tuhfe-i Mekkî'den "*yüz hadis ve yüz hikâye*" derlediğini (Pertevniyal, 438, 123a/10-12) belirten müellif, eserinde önce hadisin Arapça metnine sonra çevirisine ve daha sonra da hadis ile ilgili bir hikâyeye yer vermiştir. Aynı yapı yüz hadise tek tek uygulanmıştır. Yani eser *Yüz Hadis ve Yüz Hikâyeden* oluşmuştur. Eserin bu yapısı Erzurumlu Mustafa Darîr'in *Yüz Hadis Yüz Hikâye* isimli eserini çağırırdı. Bu çağırışının vesile olduğu araştırma ve karşılaştırmalar, Ahmed-i Dâî'ye atfedilen *Yüz Hadis Tercümesi*'nin Erzurumlu Mustafa Darîr'in *Yüz Hadis Yüz Hikâye* isimli eserinin bir nüshası olduğunu gösterdi.²⁰

¹⁵ Zeki Kaymaz, age. s. 10.

¹⁶ Kemal Yavuz, "Germiyanogulları'nın Türk Kültür Hayatındaki Yeri" *İlmî Araştırmalar*, S. 1, s. 172, İst. 1995.

¹⁷ Günay Kut, "Ahmed-i Dâî" *DIA*, II/58, İst. 1989. *Büyük Türk Klâsikleri*'nde bu numarada (Pertevniyal 438) Ahmed-i Dâî'nin *Vesiletü'l-Mülük li-Ehli's-Sülûk* isimli eserinin bilinen tek nüshasının kayıtlı olduğu bilgisi sehven yer almıştır. (bk. *Büyük Türk Klâsikleri*, Ötügen-Söğüt Yay., İst. 1985, C. 2, s. 110).

¹⁸ Mustafa Özkan, "Ahmed-i Dâî'nin Tercüme-i Tefsîr-i Ebû'l-Leys Es-Semerkanî Mukaddimesi" *TDED*, İst. 2000, C. XXIX, s. 127; a.mlf., *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İst. 1995, s. 210 (genişletilmiş 2. baskı: İst. 2000, s. 264); a.mlf., "Selçuklular ve Beylikler Devrinde Edebiyat" *Türkler*, C. 7, s. 662, Yeni Türkiye Yay., Ank., 2002.

¹⁹ Özkan, age. s. 224 (genişletilmiş 2. baskı: İst. 2000, s. 278).

²⁰ "*Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri*" (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ank. 1965) adlı Doktora tezinde Esat Coşan, Erzurumlu Darîr'in *Yüz Hadis Yüz Hikâyeye* adlı eserinin, içlerinde Süleymaniye Kütüphanesi Pertevniyal 438 nüshanın da yer aldığı yedi (7) yazmasını

Aşağıda Ahmed-i Dâî'ye atfedilen Süleymaniye Kütüphanesi Pertevniyal, 438 numarada kayıtlı yazma ile Millet Kütüphanesi Şer'iyye 1287/1 (Eski kayıt no: 1154/133) numarada kayıtlı Darîr'in "Yüz Hadis Yüz Hikâye" adlı eserinin baş ve son kısımları karşılıklı verilmiştir:

Pertevniyal 438 (122^b-235^a)

Baş:

122b/1 Bi'smi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥim

(2) Şükür ol Tañrıya ki bize İslâm hil'atın geyürdi (3) ve imân tâcın buyurdi ve hikmet güllerile cân bâğın (4) taldurdi ve ma'rifet çiçekleriyle gönül gülşenin (5) güldürdi ve tudağlar tütflerin Qur'ân şekeristânından (6) kandurdi ve diller bülbüllerin hadişler gülistânında kondur-(7)-dı ve şalavât-ı bi-gâyât ol Resül hazretine kim (8) sünneti nûrıla bilmezlik zulmetin giderdi ve risâlet güneşile (9) azgunluk gicelerin baturdi ve du'â vü şenâ anuñ aşâbına (123a/1) olsun-kim şeri'at yolların 'akıl nûrıla düzetti (2) ve ḥaқиқat divârların fehim kuvvetile yüceltdi. Tañrı (3) te'âlâya şükr idüp resüle şalât itdükden (4) soñra bilgil kim beglerden bir ulu devletlü ve yüce (5) himmetlü ilmile rağbetlü ve 'ulemâya 'izzetlü 'adile mevşüf (6) ve bezlile ma'rûf bu dâ'ie işâret buyurdi kim (7) ol 'âlemler fahrı ve âdemler serveri ve veliler kıblesi (8) ve nebiler ka'besi Muhammed Muştafâ hazretinüñ hadiş-i (9) şeriflerinden bir kaç hadiş yaz ki dem-be-dem

saymaktadır. (bk. Yıldırım-Yılmaz, *Darîr Mustafa Efendi: Yuz Hadis Yuz Hikâye*, Dâruhadis Yay., İst, 2001, s. 36. Cemil Öztürk'ün Esat Coşan'ın Doktora tezini, "olması gereken yerde bulamadığını" (bk. "Cemil Öztürk, "Hatiboğlu'nun Ferahnâmesi" *Journal of Turkish Studies*, vol. 14 p. 401, Cambridge, 1990) bildirmesi üzerine bu tezi görmek için her hangi bir teşebbüste bulunmadık).

Merdan Tufan, Abdülkadir Karahan yönetiminde hazırladığı *Yüz Hadis ve Yüz Hikâye* adlı Bitirme tezinde (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü 1974, XVIII+121 s. İstanbul Üniversitesi Merkez Ktp. No: 10170; Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Ktp., T.1477) eserin Millet Kütüphanesi Şer'iyye 1287/1 nüshasıyla Süleymaniye Kütüphanesi Pertevniyal 438 numaradaki nüshasını mukayeseli çalışmıştır. Basılmamış bu iki tezin dikkatlerden kaçtığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Mustafa Erkan ("Darîr" mad. *DIA*, VIII/499 İst. 1993), Leyla Karahan (*Erzurumlu Darîr*, Meb. Yay., Ank. 1995, s. 21-22) ve Dr. Selahattin Yıldırım-Dr. Necdet Yılmaz (age. s. 36-38) Darîr'in *Yüz Hadis Yüz Hikâye* adlı eserinin nüshalarını sayarken Süleymaniye Kütüphanesi Pertevniyal 438 numarada kayıtlı nüshayı zikretmişlerse de bu nüshanın Ahmed-i Dâî'ye atfedildiğine değinmemişlerdir.

Yüz Hadis Yüz Hikâye üzerine son çalışanlar olarak Yıldırım ile Yılmaz, Darîr'in eserinin kütüphanelerde buldukları yeni nüshalarla birlikte nüsha sayısını ona (10) çıkarmışlardır. Biz bunlara şu iki nüshayı da ekleyebiliriz:

1. Millî Kütüphane, MK Yz. A. 8616 Hâzâ Kitâbu *Mie Hadis maa Mie Hikâye*, v. 1^b-91^b, sonradan yapılmış ebrulu cilt, nesih yazı, 13 str.

2. Ankara Üniversitesi DTCF Ktp., A/262; 64 v. 15 str. (Bu nüshanın Türk Dil Kurumu Kütüphanesinde Fot./271 numarada "*Yüz Hadis Yüz Hikâye*" adıyla kayıtlı fotokopisini inceleme imkânı bulduk). Böylece Darîr'in *Yüz Hadis Yüz Hikâye* adlı eserinin nüsha sayısı şimdilik on ikiye (12) çıkmış oluyor.

Şer'iyye 1287/1 (1^b-129^b)

Başı:

1b/1 Bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

(2) Şükr ol Tangrıya kim İslām hil'atın geyürdi (2) ve İmān tācın buyurdi ve hikmet güllerile cānlar (3) bağların tıldurdi ve ma'rifet çiçekleriyle göñüller (4) bağların güldürdi ve tuşaklar tütflerin Kur'an (5) şekerüstânında kandurdi ve diller bülbüllerin ḥadîşler (6) gülüstânında kandurdi ve daḥı ol resül ḥazretine (7) ki sünnet nūrıla küfr karşıluğun götürdi. (2a/1) Güneşile argunlık gicelerin baturdi ve du'ā ve senā anuñ (2) şahābelerine olsun kim şeri'at yolların 'aql nūrıla düzel[t]di-(3)-ler ve ḥaḳıḳat dīvārın fehm kuvvetile yücel[t]diler. İmdi (4) Tañrının şükriden ve peygamberüñ şalavātından şongra (5) eydürler kim ol begler faḥrı ve melikler serveri (6) dānişmendler mecma'ı şoḥbetlü ve hünermendler dirnegi 'işretlü (7) arslan himmetlü ve kaplan gayretlü 'ilminde dengiz (8) şığa ve fehminde 'ummānlar kaḫra şeri'at şu'lesi (9) ile göngli toptolu ve ḥaḳıḳat şu'ā'ı ile cānı (10) yaḫdulu dervişler kuvveti ve miskınler rahmeti (11) ve muḫtāclar 'ināyeti şāh-ı mülük u selāḫın (2b/1) mäh-ı āsmān ü zemīn -Tangrı te'ālā niçe kim İslām (2) çerāğı yana 'ömri bitürsün ve ne ḳadar kim şeri'at (3) güneşi toḫa ḥükmin artursun āmin yā Rabbe (4)'l-'ālemin- buyurdi kim ol ādemüñ nūrı ve 'ālemüñ (5) faḥrı ve nebīlerüñ ka'besi ve velilerüñ kıblesi (6) Muḫammed Muşḫafā ḥazreti[n]üñ ḥadîşlerinden bir ḳaç ḥadîş yaz (7) kim dem-be-dem

Pertevniyal 438 (122^b-235^a)

muḫāla'a (10) idevüz göñlümüz nūrı arta, didi. Bu za'f ḳul daḥı (11) ol işaretile Tuḫfe-i Mekki ḥadîşlerinden yüz ḥadîş (12) ve yüz ḥikāyet yazdı. Ümīzdür ki ḳabül gözile (13) baḳınıla ve iḫtiyār dilile oḳınıla. El-Ḥadîşü'l-Evvelü:...

222b/13 خیر الناس من یبفع (223a/1) الناس buyurur. Yanī demek olur ki cümle ḫalāyıḳuñ yegregi (2) ol-kişidür ki ḫalāyıḳa fāyidesi ola. İmdi kişinüñ (3) imānı tamām ve muḫkem olduğunun nişānı oldur ki ḫalāyıḳa (4) menfa'ati dege yā mālıla eger māla güci yetmezse eksügin bitür-(5)-megile eger aña da güci yetmezse eyü şanmağıla ve ḫayr du'āyla (6) yād ḳılmağıla. El-Ḥadîşü'l-Mi'e...

Sonu: ... bir

(235a/1) faḳır senden bir nesne temennā itse yüz yigirmi dört (2) biñ peygamberi şefi' getürmeyince aña ārzūsın virmez (3) misin didi ve daḥı gıtdi dönmedi, dir. Et-tāriḫ sene 1062. (4) Temme'l-kitābu bi-'avni'llāhi'l-Meliki'l-Vehhāb

Şer'iyye 1287/1 (1^b-129^b)

muḫāla'a ḳılavuz gönglümüz nūrı arta. Bu (8) ḳul daḥı Tuḫaf-ı Mekki ḥadîşlerinden yüz ḥadîş ve yüz ḥikāyet (9) yazdı. Ümīddür kim ḳabül gözile baḳınıla ve i'tibār (10) elile yoḳanıla ve iḫtiyār dilile oḳınıla (11) inşā'allāhü te'ālā. İmdi geldük ḥadîşlere. El-Ḥadîşü'l-Evvelü:...

Sonu:

129a/7 خیر الناس من یبفع (8) الناس manisi budur kim dükeli ḫalkuñ yigregi (9) oldur kim ḫalāyıḳa fāyidesi dege mālile güci (10) yiterse mālile. Mālile güci yitmezse eksügi yitüri (11) virmegile. Aña daḥı yitmezise ḫayrile aña ḫayr (129b/1) <ḫayr> söyleye ḫayr du'ā ḳıla kim cümle müsülmānlara ḫayr gele (2) inşā'allāhü te'ālā. (3) Temmet el-Eḫadîşü'n-Nebeviyyetü'l-Muşḫafaviyye.